

ΕΘΝΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΕΡΕΥΝΩΝ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΙΣΤΟΡΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ
ΤΟΜΕΑΣ ΒΥΖΑΝΤΙΝΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ ΙΣΤΟΡΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΛΖ'
(2023-2024)

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

Το **Φροντιστήριο Ιστορικών Επιστημών** (ΦΙΕ) οργανώνεται από τον Τομέα Βυζαντινών Ερευνών του Ινστιτούτου Ιστορικών Ερευνών του Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών (ΙΙΕ / ΕΙΕ). Ιδρύθηκε το 1987 από τον Ν. Γ. Μοσχονά, σήμερα ομότιμο διευθυντή ερευνών του ΙΙΕ / ΕΙΕ, και η λειτουργία του συνεχίζεται εφέτος για τριακοστή έβδομη κατά σειρά περίοδο. Σκοπός του ΦΙΕ είναι η μετάδοση ειδικών επιστημονικών γνώσεων απαραίτητων για την πληρέστερη κατάρτιση όσων επιθυμούν να ασχοληθούν με την ιστορική έρευνα. Τα μαθήματά του αφορούν στις λεγόμενες «βοηθητικές επιστήμες», διδάσκονται από ερευνητές του ΙΙΕ, πανεπιστημιακούς καθηγητές και άλλους ειδικούς επιστήμονες και απευθύνονται σε προπτυχιακούς ή μεταπτυχιακούς φοιτητές και υποψήφιους διδάκτορες, χωρίς να αποκλείεται η συμμετοχή και άλλων ακροατών με συναφή ενδιαφέροντα. Εφέτος ορισμένα από τα μαθήματα του ΦΙΕ διεξάγονται με «υβριδικό» τρόπο, δηλαδή με φυσική παρουσία των διδασκόντων και μαθητών στην αίθουσα 524 (5ος όροφος) του κτηρίου του ΕΙΕ και ταυτόχρονα μέσω διαδικτύου, με χρήση της πλατφόρμας ePresence (λογισμικό ZOOM), μόνον για τους εκτός Αθηνών μαθητές. Τα υπόλοιπα μαθήματα διεξάγονται, όπως και πέρυσι, αποκλειστικά μέσω διαδικτύου με χρήση της πλατφόρμας ePresence. Στο αναλυτικό πρόγραμμα κάθε μάθημα φέρει την ανάλογη ένδειξη «ΥΒΡΙΔΙΚΟ» ή «ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΟ».

ΚΟΣΤΟΣ ΕΓΓΡΑΦΗΣ

Για μία ή δύο διδασκόμενες θεματικές: 25 ευρώ
Για τρεις ή περισσότερες (έως και όλες) διδασκόμενες θεματικές: 45 ευρώ
Τα χρήματα καταβάλλονται κατά την εγγραφή.

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΓΓΡΑΦΗΣ

- 1) Συμπληρώνετε το ηλεκτρονικό δελτίο στη διεύθυνση: <https://forms.gle/rXxtZ3jDJ41pQ4Vc7>
- 2) Καταθέτετε το χρηματικό ποσό στον τραπεζικό λογαριασμό του ΕΙΕ όπως αναγράφεται στο ηλεκτρονικό δελτίο,
- 3) Αποστέλλετε το αποδεικτικό κατάθεσης με ηλεκτρονικό μήνυμα (e-mail) στη διεύθυνση fie@eie.gr

Οδηγίες για σύνδεση με τα διαδικτυακά και υβριδικά μαθήματα του ΦΙΕ αποστέλλονται στους σε όσους/όσες έχουν εγγραφεί μετά την ολοκλήρωση της εγγραφής τους. Απαιτείται η ύπαρξη λογισμικού Zoom στον υπολογιστή.

Βεβαιώσεις παρακολούθησης των μαθημάτων αποστέλλονται μετά το τέλος Μαΐου ύστερα από αίτημα με μήνυμα στην ηλεκτρονική διεύθυνση fie@eie.gr

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

www.eie.gr

και

www.facebook.com/FIE.EIE

Email: fie@eie.gr

☎ 210 72 73 646 (Δρ. Μαρίνα Κουμανούδη)

☎ 210 72 73 644 (Δρ. Νικόλαος Λιβανός)

☎ 210 72 73 641 (Δρ. Ζήσης Μελισσάκης)

☎ 210 72 73 630 (Δρ. Αγγελική Πανοπούλου)

ΔΙΔΑΣΚΟΜΕΝΕΣ ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ

Ελληνική Παλαιογραφία | 7 NOE 2023 – 28 ΜΑΙ 2024 (26 μαθήματα - ΥΒΡΙΔΙΚΟ)

Διδάσκων: Ζήσης Μελισσάκης

Από το χειρόγραφο στο έντυπο βιβλίο | 7 ΔΕΚ 2023 – 25 ΙΑΝ 2024 (6 μαθήματα - ΥΒΡΙΔΙΚΟ)

Διδάσκουσα: Βενετία Χατζοπούλου

Λατινική και Ιταλική Παλαιογραφία: βενετικά έγγραφα | 9 ΙΑΝ – 28 ΜΑΙ 2024 (19 μαθ. - ΥΒΡΙΔΙΚΟ)

Διδάσκοντες: Χαράλαμπος Γάσπαρης, Μαρίνα Κουμανούδη, Λευτέρης Δεσποτάκης, Αγγελική Πανοπούλου, Κατερίνα Κωνσταντινίδου, Νίκος Καποδίστριας

Μεσαιωνικά λατινικά κείμενα | 2 ΑΠΡ – 28 ΜΑΙ 2024 (7 μαθήματα - ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΟ)

Διδάσκων: Μιχάλης Κωνσταντίνου - Ρίζος

Εισαγωγή στην οθωμανική γλώσσα και Παλαιογραφία | 2 NOE – 21 ΔΕΚ 2023 (8 μαθ. - ΥΒΡΙΔΙΚΟ)

Διδάσκων: Λεωνίδας Μοίρας

Εισαγωγή στα βυζαντινά έγγραφα | 11 – 25 ΙΑΝ 2024 (3 μαθήματα - ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΟ)

Διδάσκουσα: Μαρία Γερολυμάτου

Τα έγγραφα του Αγίου Όρους ως ιστορική πηγή (10ος-15ος αι.) | 7 – 28 NOE 2023 (4 μαθ. - ΥΒΡΙΔΙΚΟ)

Διδάσκων: Κωστής Σμυρλής

Μεταβυζαντινή Διπλωματική | 16 – 30 ΜΑΙ 2024 (3 μαθήματα - ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΟ)

Διδάσκων: Κρίτων Χρυσοχοϊδης

Αρχαιονομία | 4 – 25 ΑΠΡ 2024 (4 μαθήματα - ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΟ)

Διδάσκουσα: Θεοδώρα Ζαφειράτου

Αρχαία Ελληνική Επιγραφική | 7 ΜΑΡ – 30 ΜΑΙ 2024 (10 μαθήματα - ΥΒΡΙΔΙΚΟ)

Διδάσκοντες: Μαρία-Γαβριέλλα Παρισάκη, Elena Martín González, Χριστίνα Κοκκινιά, Πασχάλης Πασχίδης, Σοφία Ζουμπάκη

Βυζαντινή Επιγραφική | 4 – 25 ΑΠΡ 2024 (4 μαθήματα - ΥΒΡΙΔΙΚΟ)

Διδάσκων: Γεώργιος Πάλλης

Αρχαία Ελληνική Νομισματική | 5 – 26 ΜΑΡ 2024 (4 μαθήματα - ΥΒΡΙΔΙΚΟ)

Διδάσκουσα: Ευαγγελινή Μάρκου

Βυζαντινή Νομισματική | 16 – 30 ΜΑΙ 2024 (3 μαθήματα - ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΟ)

Διδάσκων: Γιάννης Στόγιας

Βυζαντινή Σφραγιστική | 1 – 22 ΦΕΒ 2024 (4 μαθήματα - ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΟ)

Διδάσκων: Βαγγέλης Μαλαδάκης

Ψηφιακά εργαλεία Ιστορικής Χαρτογραφίας και Τοπογραφίας | 5 – 19 ΔΕΚ 2023

Διδάσκων: Βύρων Αντωνιάδης (3 μαθήματα - ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΟ)

Εραλδική | 7 – 28 ΜΑΡ 2024 (4 μαθήματα - ΥΒΡΙΔΙΚΟ)

Διδάσκων: Μάριος Μπλέτας

ΜΗΝΙΑΙΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ

- Τρίτη 7, 14, 21, 28**
5-7 μμ. *Τα έγγραφα του Αγίου Όρους ως ιστορική πηγή (10ος-15ος αι.)* | ΥΒΡΙΔΙΚΟ
(Κωστής Σμυρλής)
- 7-9 μμ. *Ελληνική Παλαιογραφία* | ΥΒΡΙΔΙΚΟ
(Ζήσης Μελισσάκης)
- Πέμπτη 2, 9, 16, 23, 30**
5-7 μμ. *Εισαγωγή στην οθωμανική γλώσσα και Παλαιογραφία* | ΥΒΡΙΔΙΚΟ
(Λεωνίδα Μοίρας)

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ

- Τρίτη 5, 12, 19**
5-7 μμ. *Ψηφιακά εργαλεία Ιστορικής Χαρτογραφίας και Τοπογραφίας* | ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΟ
(Βύρων Αντωνιάδης)
- 7-9 μμ. *Ελληνική Παλαιογραφία* | ΥΒΡΙΔΙΚΟ
(Ζήσης Μελισσάκης)
- Πέμπτη 7, 14, 21**
5-7 μμ. *Εισαγωγή στην οθωμανική γλώσσα και Παλαιογραφία* | ΥΒΡΙΔΙΚΟ
(Λεωνίδα Μοίρας)
- 7-9 μμ. *Από το χειρόγραφο στο έντυπο βιβλίο* | ΥΒΡΙΔΙΚΟ
(Βενετία Χατζοπούλου)

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ

- Τρίτη 9, 16, 23, 30**
5-7 μμ. *Λατινική και Ιταλική Παλαιογραφία: βενετικά έγγραφα* | ΥΒΡΙΔΙΚΟ
(Χαράλαμπος Γάσπαρης, Μαρίνα Κουμανούδη)
- 7-9 μμ. *Ελληνική Παλαιογραφία* | ΥΒΡΙΔΙΚΟ
(Ζήσης Μελισσάκης)
- Πέμπτη 11, 18, 25**
5-7 μμ. *Εισαγωγή στα βυζαντινά έγγραφα* | ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΟ
(Μαρία Γερολυμάτου)
- 7-9 μμ. *Από το χειρόγραφο στο έντυπο βιβλίο* | ΥΒΡΙΔΙΚΟ
(Βενετία Χατζοπούλου)

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ

- Τρίτη 6, 13, 20, 27**
5-7 μμ. *Λατινική και Ιταλική Παλαιογραφία: βενετικά έγγραφα* | ΥΒΡΙΔΙΚΟ
(Χαράλαμπος Γάσπαρης, Μαρίνα Κουμανούδη)
- 7-9 μμ. *Ελληνική Παλαιογραφία* | ΥΒΡΙΔΙΚΟ
(Ζήσης Μελισσάκης)
- Πέμπτη 1, 8, 15, 22, 29**
5-7 μμ. *Εισαγωγή στην οθωμανική γλώσσα και Παλαιογραφία* | ΥΒΡΙΔΙΚΟ
(Λεωνίδα Μοίρας)
- Πέμπτη 1, 8, 15, 22**
7-9 μμ. *Βυζαντινή Σφραγιστική* | ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΟ
(Βαγγέλης Μαλαδάκης)

ΜΑΡΤΙΟΣ

- Τρίτη** **5, 12, 19, 26**
3-5 μμ. *Αρχαία Ελληνική Νομισματική* | ΥΒΡΙΔΙΚΟ
(Ευαγγελινή Μάρκου)
- 5-7 μμ. *Λατινική και Ιταλική Παλαιογραφία: βενετικά έγγραφα* | ΥΒΡΙΔΙΚΟ
(Λευτέρης Δεσποτάκης)
- 7-9 μμ. *Ελληνική Παλαιογραφία* | ΥΒΡΙΔΙΚΟ
(Ζήσης Μελισσάκης)
- Πέμπτη** **7, 14, 21, 28**
3-5 μμ. *Αρχαία Ελληνική Επιγραφική* | ΥΒΡΙΔΙΚΟ
(Μαρία-Γαβριέλλα Παρισάκη, Elena Martín González, Πασχάλης Πασχίδης)
- 5-7 μμ. *Εραλδική* | ΥΒΡΙΔΙΚΟ
(Μάριος Μπλέτας)

ΑΠΡΙΛΙΟΣ

- Τρίτη** **2, 9, 16, 23**
3-5 μμ. *Μεσαιωνικά λατινικά κείμενα* | ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΟ
(Μιχάλης Κωνσταντίνου - Ρίζος)
- 5-7 μμ. *Λατινική και Ιταλική Παλαιογραφία: βενετικά έγγραφα* | ΥΒΡΙΔΙΚΟ
(Αγγελική Πανοπούλου)
- 7-9 μμ. *Ελληνική Παλαιογραφία* | ΥΒΡΙΔΙΚΟ
(Ζήσης Μελισσάκης)
- Πέμπτη** **11, 18, 25**
3-5 μμ. *Αρχαία Ελληνική Επιγραφική* | ΥΒΡΙΔΙΚΟ
(Χριστίνα Κοκκινιά, Πασχάλης Πασχίδης)
- Πέμπτη** **4, 11, 18, 25**
5-7 μμ. *Βυζαντινή Επιγραφική* | ΥΒΡΙΔΙΚΟ
(Γεώργιος Πάλλης)
- 7-9 μμ. *Αρχαιονομία* | ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΟ
(Θεοδώρα Ζαφειράτου)

ΜΑΪΟΣ

- Τρίτη** **14, 21, 28**
3-5 μμ. *Μεσαιωνικά λατινικά κείμενα* | ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΟ
(Μιχάλης Κωνσταντίνου - Ρίζος)
- 5-7 μμ. *Λατινική και Ιταλική Παλαιογραφία: βενετικά έγγραφα* | ΥΒΡΙΔΙΚΟ
(Κατερίνα Κωνσταντινίδου, Νίκος Καποδίστριας)
- 7-9 μμ. *Ελληνική Παλαιογραφία* | ΥΒΡΙΔΙΚΟ
(Ζήσης Μελισσάκης)
- Πέμπτη** **16, 23, 30**
3-5 μμ. *Αρχαία Ελληνική Επιγραφική* | ΥΒΡΙΔΙΚΟ
(Elena Martín González, Σοφία Ζουμπάκη)
- 5-7 μμ. *Βυζαντινή Νομισματική* | ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΟ
(Γιάννης Στόγιας)
- 7-9 μμ. *Μεταβυζαντινή Διπλωματική* | ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΟ
(Κρίτων Χρυσοχοϊδης)

ΔΙΔΑΣΚΟΥΝ

Βύρων Αντωνιάδης | Αρχαιολόγος - Ιστορικός, Κύριος Ερευνητής ΙΙΕ/ΕΙΕ

Χαράλαμπος Γάσπαρης | Ιστορικός, Διευθυντής Ερευνών ΙΙΕ/ΕΙΕ

Μαρία Γερολυμάτου | Ιστορικός, Διευθύντρια Ερευνών ΙΙΕ/ΕΙΕ

Λευτέρης Δεσποτάκης | Ιστορικός, Εντεταλμένος Ερευνητής ΙΙΕ/ΕΙΕ

Θεοδώρα Ζαφειράτου | Προϊσταμένη ΓΑΚ νομού Κεφαλληνίας / Διευθύνουσα Ιακωβατείου Βιβλιοθήκης Ληξουρίου

Σοφία Ζουμπάκη | Ιστορικός, Διευθύντρια Ερευνών ΙΙΕ/ΕΙΕ

Νίκος Καποδίστριας | Διδάκτωρ Ιστορίας του Νέου Ελληνισμού

Χριστίνα Κοκκινιά | Ιστορικός, Κύρια Ερευνήτρια ΙΙΕ/ΕΙΕ

Μαρίνα Κουμανούδη | Ιστορικός, Κύρια Ερευνήτρια ΙΙΕ/ΕΙΕ

Κατερίνα Κωνσταντινίδου | Ιστορικός, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια ΕΚΠΑ

Μιχάλης Κωνσταντίνου – Ρίζος | Φιλολόγος – Παλαιογράφος / Ερευνητής Max-Planck-Institut für Geoanthropologie

Βαγγέλης Μαλαδάκης | Αρχαιολόγος

Ευαγγελινή Μάρκου | Αρχαιολόγος - Νομισματολόγος, Κύρια Ερευνήτρια ΙΙΕ/ΕΙΕ

Elena Martín González | Φιλολόγος, Μεταδιδακτορική ερευνήτρια

Ζήσης Μελισσάκης | Παλαιογράφος, Κύριος Ερευνητής ΙΙΕ/ΕΙΕ

Λεωνίδας Μοίρας | Διδάκτωρ Νεότερης Οθωμανικής Ιστορίας

Μάριος Μπλέτας | Νομικός - Εραλδιστής

Γεώργιος Πάλλης | Αρχαιολόγος, Αναπληρωτής Καθηγητής ΕΚΠΑ

Αγγελική Πανοπούλου | Ιστορικός, Κύρια Ερευνήτρια ΙΙΕ/ΕΙΕ

Μαρία - Γαβριέλλα Παρισάκη | Ιστορικός - Αρχαιολόγος, Κύρια Ερευνήτρια ΙΙΕ/ΕΙΕ

Πασχάλης Πασχίδης | Ιστορικός, Διευθυντής Ερευνών ΙΙΕ/ΕΙΕ

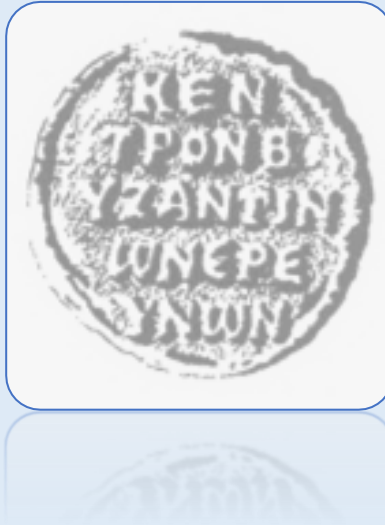
Κωστής Σμυρλής | Ιστορικός, Εντεταλμένος Ερευνητής ΙΙΕ/ΕΙΕ

Γιάννης Στόγιας | Προϊστάμενος - Ερευνητής, Νομισματική Συλλογή ΚΙΚΠΕ

Βενετία Χατζοπούλου | Φιλολόγος - Παλαιογράφος, ΙΠΑ/ΜΙΕΤ

Κρίτων Χρυσχοϊδης | Ιστορικός, Ομότιμος Διευθυντής Ερευνών ΙΙΕ/ΕΙΕ

ΕΘΝΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΕΡΕΥΝΩΝ
Ινστιτούτο Ιστορικών Ερευνών
Λεωφ. Βασιλέως Κωνσταντίνου 48
Αθήνα 116 35

Υπεύθυνος των εργασιών του Φροντιστηρίου
Χαράλαμπος Γάσπαρης

Συντονιστική Επιτροπή
Μαρίνα Κουμανούδη | Νικόλαος Λιβανός
Ζήσης Μελισσάκης | Αγγελική Πανοπούλου

Διεύθυνση:
Ινστιτούτο Ιστορικών Ερευνών / Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών
Λεωφ. Βασιλέως Κωνσταντίνου 48, Αθήνα 11635

Πλησιέστερες συγκοινωνίες
Μετρό στάση «Ευαγγελισμός»
Λεωφορεία 203, 204, 211, 214, 250, 550
Τρόλεϋ 10